

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobce: **D. M.**, nar.

státní příslušnost: Arménie

bytem

zastoupen advokátem Mgr. Petrem Václavkem

sídlem Opletalova 25, Praha 1

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra České republiky

sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2020, č. j. OAM-953/ZA-ZA11-ZA13-2019,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12 – 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.
2. O žalobě proti napadenému rozhodnutí bylo rozhodnuto usnesením zdejšího soudu ze dne 22. 2. 2022, č. j. 16 Az 21/2020-18, kdy žaloba byla odmítnuta, následně však Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 22. 6. 2022, č. j. 10 As 163/2022-20 toto usnesení zrušil a věc soudu vrátil k dalšímu řízení. Usnesením ze dne 20. 7. 2022, č. j. 16 Az 21/2020-51 zdejší soud vyzval žalobce k doplnění žaloby.
3. V doplnění žaloby žalobce uvedl, že dle něj správní orgán vycházel z toho, že žalobce podal žádost z důvodu obav z nástupu do povinné vojenské služby. Neshledal, že by žalobce měl v zemi původu odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Žalobce namítá, že správní orgán nezjistil skutkový stav věci, bylo porušeno ustanovení § 3 správního řádu, a to zejména vzhledem k důvodům pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b), § 14 zákona o azylu a doplňkové ochrany dle § 14a tohoto zákona. V průběhu soudního řízení došlo k vyhrocení situace v Náhorním Karabachu. Konflikt dle oficiálních zpráv již uhasl, ale z medií je zřejmé, že dochází pravidelně ke střetům, situaci nelze považovat za bezpečnou, což konstatovala i Rada bezpečnosti OSN, která na své konferenci upozornila, že konflikt má na svědomí nejen velké oběti z řad vojáků, ale i civilistů. V kontextu azylového příběhu žalobce a jeho obav z toho, že bude nasazen do boje, byly tyto oprávněné. Nejde jen o splnění povinné vojenské služby, ale především o nasazení mladých vojáků do bojů v Náhorním Karabachu. Z důvodu změny bezpečnostní situace žalobce uvádí, že z čl. 46 odst. 3 přijímací směrnice plyne, že soud při svém rozhodování vychází ze skutkového i právního stavu, který tu je ke dni jeho rozhodování. Může tedy jít o stav jiný, než který byl rozhodný pro soudem přezkoumávané úvahy žalovaného. I za přímé aplikace čl. 46 odst. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „Směrnice“) ve vztahu k možnosti uplatňovat nové skutečnosti platí, že lze vznášet pouze takové, které žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem. Žalobce v řízení o mezinárodní ochranu před správním orgánem ještě nemohl předvídat to, že k nějakému konfliktu dojde a že jeho vrstevníci budou vysíláni do linie bojů. Těžiště rozhodování o mezinárodní ochraně je v prvním stupni. Toto dle žalobce nic neubírá na tom, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu ve věci mezinárodní ochrany je účinným oprávněným prostředkem ve smyslu čl. 46 přijímací směrnice. K této otázce se již vyjádřil také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32. Vzhledem k tomu, že došlo k závažné změně situace v zemi původu žalobce, navrhuje, aby soud zrušil napadené rozhodnutí a žalovaný (jako orgán s odborným úředním aparátem a zprávami o zemi původu) by mohl znovu posoudit, zda obavy žalobce z toho, že bude v případě návratu do vlasti nasazen do linie bojů (přestože bylo uzavřeno příměří), jsou relevantní pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
4. Podle žalobce je třeba přihlídnout k tomu, že strany konfliktu se dopustily porušení mezinárodních humanitárních práv, kdy arménské síly prováděly útoky za použití zakázané kazetové munice. Obavy žalobce jsou oprávněné, neboť ze seznamu padlých (zveřejněný v tamějším Listu Vedomosti) vyplývá, že značná část připadá právě na mladé vojáky ve věku 18 až 20 let. Mluvčí arménského ministerstva obrany hlásil více než tisíce

zraněných vojáků. Za této situace je nutné, aby se situací žalobce zabýval znovu správní orgán, již nejde jen o obavy z nástupu do základní vojenské služby. Z důvodu změny situace je třeba doplnit aktuální zprávy o zemi původu. Není v možnostech žalobce si takové zprávy obstarat. Důkazní břemeno je rozloženo tak, že povinností žadatele je tvrdit své azylové důvody, či obavy z návratu do země původu, povinností správního orgánu (v daném případě soudu) je opatřit si relevantní informace. Žalobce dále uvedl, že lze očekávat, že soud bude argumentovat tím, že válečný konflikt v Náhorním Karabachu skončil již 9. 11. 2020. Situace v Náhorním Karabachu je však dle žalobce velmi složitá, sleduje ji i Rada bezpečnosti OSN. Přestože bylo uzavřeno příměří, je tzv. linie dotyku neprůchodná a je místem přestřelků a jiných vojenských aktivit obou stran. Ministerstvo zahraničních věcí upozorňuje české občany, že na linii dotyku nejsou rozmístěny mezinárodní mírové síly (jak vyplývá z některých zpráv o zemi původu), ale vojenské jednotky nepřátelských stran. Obavy z nuceného nasazení do této oblasti jsou stále aktuální, neboť i nadále pokračují boje v linii dotyku.

5. Podle názoru žalobce se správní orgán dopustil pochybení především v tom, že nesprávně vyhodnotil důvody, které vedly žalobce k podání mezinárodní ochrany. Za tyto správní orgán označil snahu o získání studijního víza skrze mezinárodní ochranu. Z podání žalobce i z protokolu o pohovoru je však zřejmé, že žalobce jako důvod pro podání žádosti označil to, že mu Arménie odmítla vydat nový cestovní doklad z důvodu, že nesplnil svou vojenskou povinnost. V době, kdy byl proveden pohovor, žalobce ještě nemohl předvídat, že jeho obavy se stanou více aktuální. Už zde nejsou jen obavy z výkonu vojenské služby, ale obavy z toho, že bude vyslán do ohniska bojů.
6. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Má za to, že vzal v úvahu skutečnosti tvrzené žalobcem a přihlédl k nim. Shromáždil k nim adekvátní informace o zemi původu. Vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci, řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu a je patřičným způsobem odůvodněno. Žalobce se i nadále obává výkonu vojenské služby, zejména možnosti nasazení do oblasti Náhorního Karabachu a rizik s tím souvisejících. Odůvodnění napadeného rozhodnutí vychází zejména z faktu, že branná povinnost je legitimní občanskou povinností. Žalovaný výslovně uvedl, že samotná povinnost každého občana Arménie, včetně žadatele, účastnit se základní vojenské služby nebo v rámci mobilizace jakéhokoli dalšího výcviku či dokonce bojových operací, pokud je evidentně zaměřena na veškeré bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnost či náboženství atd., nemůže být chápána jako vážná újma jednotlivců ze strany arménských státních orgánů, a to ani v případě následného nasazení vojáků do konfliktních oblastí. Z žalobního podání je zřejmé, že žalobce si je vědom příměří, jehož bylo v konfliktu mezi Arménií a Ázerbájdžánem dosaženo, lze ale dle žalovaného souhlasit, že situace je i nadále napjatá. Přesto nelze ani s přihlédnutím k aktuálnímu vývoji konstatovat tak významnou změnu situace ve vztahu k důvodům žalobcem původně prezentovaným, která by odůvodňovala nezbytnost nového posouzení žádosti. Nad rámec argumentace obsažené v napadeném rozhodnutí žalovaný v reakci na žalobcovy obavy, že bude jako voják vyslán právě do konfliktního území v Náhorním Karabachu, uvedl odkazy, jež takovému vývoji dle něj nenasvědčují - Withdrawal of the Armenian Armed Forces from Nagorno-Karabakh (jam-news.net), Conscripts from Armenia to return from Karabakh, says Security Council chief - CIVILNET). Důvody k udělení mezinárodní ochrany v případě žalobce podle žalovaného absentují.

7. Žalobce v dalším doplnění žaloby uvedl, že se domnívá, že napadané rozhodnutí je nezákonné a přijaté v rozporu s právním řádem. Žalovaný nedodržel zásadu materiální pravdy dle § 3 správního řádu, když vycházel z toho, že žalobce podal žádost z důvodu obav z nástupu vojenské služby a že by měla mezinárodní ochrana v jeho případě „nahrazovat studijní vízum“. Žádost byla žalovaným nesprávně právně posouzena, a to zejména vzhledem k důvodům pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b), §14 a §14a zákona o azylu. K dnešnímu dni jsou již všechna zjištění žalovaného zastaralá a neaktuální. Pohovor k žádosti byl proveden dne 31. 10. 2019, napadané rozhodnutí bylo vydáno 8. 4. 2020, tedy před více než dvěma lety a žalovaný při rozhodování vycházel z informací ještě starších. Od doby vypracování informací, ze kterých žalovaný vycházel, se situace v regionu zhoršila a napětí vyeskalovalo v otevřený ozbrojený konflikt. Obavy žalobce z možnosti, že by byl v případě nutnosti návratu do země původu, kde by nastoupil základní vojenskou službu, nasazen do bojů, se zpětně ukázaly být oprávněnými a již jen z tohoto důvodu by mělo být napadané rozhodnutí zrušeno a žádosti žalobce by mělo být vyhověno, případně by tato měla být přinejmenším znovu projednána s přihlédnutím k aktuální situaci v zemi jeho původu. K tomu navíc přistupuje reálná hrozba závažné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. V žalobcově případě se podle nynějšího stavu věcí nejedná o jeho „nevoli“ nastoupit výkon základní vojenské služby, nýbrž o obavu o život vzhledem k tomu, že v zemi jeho původu zuří válečný konflikt a žalobce je zdravým jedenadvacetiletým mužem, což by jej přímo předurčovalo k nasazení do bojů na frontě. K tomu odkazuje žalobce na čl. 46 odst. 3 Směrnice. Soud vychází ze skutkového i právního stavu, který tu je ke dni jeho rozhodování. Může tedy jít o stav jiný, než který byl rozhodný pro soudem přezkoumávané úvahy žalovaného. Žalobce v řízení o mezinárodní ochraně před žalovaným správním orgánem ještě nemohl předvídat to, že k nějakému konfliktu dojde. Dále poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně rozsudek ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32. Dále odkázal na recentní judikaturu Krajského soudu v Brně, který, dle názoru žalobce v nikoliv nepodobné věci zrušil rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany občanu Ukrajiny, a to právě z důvodu změny okolností od jejich stavu v době, kdy je posuzoval žalovaný správní orgán (rozhodnutí Krajského soudu v Brně č. j. 33 Az 36/2020-135 ze dne 25. 2. 2022).
8. Z veřejně dostupných informací vyplývá, že po vydání napadaného rozhodnutí se mezi Arménií a Ázerbájdžánem rozhořel válečný konflikt, známý také jako „Druhá válka o Náhorní Karabach“. Ten oficiálně trval od 27. 9. 2020 do 10. 11. 2020 a zemřely při něm téměř tři tisícovky ázerbájdžánských vojáků, čtyři tisícovky arménských vojáků a na obou stranách zahynuly rovněž vyšší desítky civilistů. Další tisíce lidí byly v průběhu konfliktu zraněny. V současné době v Arménii stále probíhá ozbrojený konflikt. O tom svědčí i aktuální varování Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 20. 9. 2022, podle kterého minimálně ke dni 13. 9. 2022 stále docházelo k bojům v mnoha oblastech, včetně útoků na civilní infrastrukturu. Z dalších zpráv z regionu vyplývá, že ozbrojené střety mezi oběma zeměmi se neomezuji pouze na oblast Náhorního Karabachu a nejtvrdsí boje od roku 2020 si vyžádaly na obou stranách stovky dalších obětí. V průběhu září například arménské ozbrojené síly hlásily 135 obětí z jejich řad za pouhé tři dny (od 13. 9. 2022 do 16. 9. 2022) a obě strany vojenského konfliktu opakovaně porušují uzavřená příměří. Žalobce se domnívá, že z důvodu podstatné změny situace od vydání napadaného rozhodnutí je v jeho věci nutné podstatně doplnit aktuální bezpečnostní informace o zemi původu. Žalovaný i přes podstatnou změnu okolností týkající se bezpečnostní situace v Arménii dle názoru žalobce chybně vyhodnotil důvody, které vedly žalobce k podání žádosti o mezinárodní

ochranu, když tyto označil především za snahu žalobce o další studium, kterého by docílil prostřednictvím udělení mezinárodní ochrany. Žalobce se domnívá, že vzhledem k nedostatečnému zjištění skutkového stavu věci, neaktuálnosti informací získaných v průběhu pohovoru a k markantní změně okolností od doby vydání napadaného rozhodnutí, bude ke dni rozhodování soudu s ohledem na čl. 46 odst. 3 Směrnice, objektivně dán důvod pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

9. Z obsahu spisového materiálu, který byl soudu předložen žalovaným správním orgánem, vplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
10. K žádosti žalobce dne 31. 10. 2019 sdělil, že je křesťan, politické přesvědčení nemá, o politiku se nezajímá. Je svobodný a bezdětný. Arménii opustil a do ČR přicestoval v listopadu 2016, cestoval s českým studentským vízem. Jeho zdravotní stav je dobrý, nemá žádná omezení. Důvodem podání žádosti bylo, že mu Arménie odmítla prodloužit cestovní doklad, a proto nemůže získat studijní vízum a dále zde studovat. V Arménii nikoho nemá, žádné příbuzné. Jiné důvody nemá.
11. Téhož dne při pohovoru uvedl, že Arménii opustil, aby mohl studovat v ČR. Našel totiž v ČR školu, kde bylo možné studovat předměty v ruštině. Jednalo se o střední školu, studoval tam i s bratrem. Školu nedokončil, přestoupil na jinou, českou. Je ve druhém ročníku. Arménie nechce žalobci ani bratrovi prodloužit doklad z důvodu věku. Dosáhli věku, kdy je nutné vykonat vojenskou službu. Protože je válka o Náhorní Karabach s Ázerbájdžánem, je šance, že bude žalobce povolán. Dostali s bratrem předvolání na vojenskou správu. Dali jim jej, když si přišli zažádat o nový doklad. Nic jim k tomu neřekli, na předvolání je uvedeno, že se mají v roce 2019 vrátit do Arménie kvůli splnění povinnosti pro vlast. Dotazu, zda by mohli požádat o odklad, žalobce sdělil, že nikoli, a to kvůli válečnému stavu. Dříve to bylo možné, ale nyní už ne. Nyní jsou nové zákony, je velký problém si prodloužit studium v zahraničí. V Arménii není možné si odložit vojenskou službu z důvodu studia. V Arménii nikoho nemají, matka žije v ČR. S otcem si nerozumí. Když v roce 2016 odjížděli, bylo ještě podle starých zákonů odložení možné, ale během pobytu v ČR se to změnilo. Nové zákony byly přijaty po zvolení nového prezidenta v minulém roce.
12. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
13. Soud vyšel v dané věci z následujících právních předpisů:
14. Podle § 12 zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
15. Podle § 14 zákona o azylu *jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*

16. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
17. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*
18. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu *pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
19. Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu *původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*
20. Jádrem žalobních námitek jsou obavy žalobce z možného nasazení do bojových operací, které podle něj nevzal žalovaný dostatečně v úvahu. Žalovaný měl pochybit tím, pokud jako hlavní důvod žádosti uvedl, že žalobce žádá o udělení mezinárodní ochrany, aby tímto způsobem mohl nahradit studijní vízum. Žalobce má za to, že posouzení situace v zemi v době, kdy jej prováděl žalovaný, je již neaktuální, domnívá se, že je třeba tamní situaci posoudit znovu s aktuálními údaji. Současně poukazuje na zdroje dokládající, že v zemi i nadále probíhá dosud neukončený válečný konflikt, do kterého by mohl být žalobce potenciálně nasazen.
21. K námitce, že měl žalovaný pochybit tím, pokud považoval za hlavní důvod podané žádosti fakt, že se žalobce tímto snaží získat možnost pokračovat v ČR ve studiu, si soud dovoluje uvést rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004, kde tento soud uvedl: „Azylové řízení je prostředkem poskytnutí ochrany těm příslušníkům cizích států, kteří jsou na území státu původu vystaveni pronásledování ve smyslu tohoto zákona nebo kteří mají odůvodněný strach z takového pronásledování. Jak je patrné, zákonodárce nekonstruoval toto řízení jako prostředek k legalizaci pobytu na území České republiky či jako možnost získat zde pracovní povolení. Jestliže tedy stěžovatel žádá o legalizaci pobytu v České republice, bude se muset podrobit režimu jiného zákona, a to bez ohledu na "složitost mechanismů", které tento upravuje.“ V souladu s uvedeným rozsudkem je smyslem institutu udělení mezinárodní ochrany mimořádná forma pomoci lidem z oblastí, kde hrozí porušování jejich práv ve smyslu mezinárodních konvencí. Nemůže nahrazovat postupy právních předpisů cizineckého práva, zejména zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.

22. Jak soud zjistil z obsahu spisu, žalobce ke své žádosti výslovně sdělil, že důvodem jejího podání je, že mu Arménie odmítá prodloužit cestovní doklad, což mu poté znemožňuje pokračovat v ČR ve studiu. Druhým důvodem bylo, že v Arménii nemá žádné příbuzné. Sám také výslovně dodal, že jiné důvody nemá. Soud proto úvodem podotýká, že není pravdou, že by žalovaný posoudil věc nesprávně tak, že důvodem žádosti je získání víza skrz udělenou ochranu, neboť tento důvod k žádosti uvedl předně přímo sám žalobce. Žalovaný se naopak veškerými tvrzeními žalobce zabýval a ve svém odůvodnění rozhodnutí je obsáhl. Vycházel ze skutkových zjištění aktuálních ke dni jeho rozhodnutí.
23. K námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu ve smyslu § 3 správního řádu soud uvádí, že tuto námitku jako důvodnou neposoudil. Lze poznamenat, že: „*Není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Žalovaný se zabýval všemi tvrzeními žalobce a zároveň sám zjišťoval veškeré potřebné skutečnosti, provedl potřebné důkazy, řešení přijaté žalovaným je v souladu s veřejným zájmem a odpovídá okolnostem případu.
24. Žalobce dále namítá, že z důvodu podstatné změny okolností a neaktuálnosti podkladů je nutné provést nové meritorní posouzení žádosti, respektive nové posouzení aktuální situace na základě nových podkladů. Žalovaný dle žalobce v době provedení pohovoru ani rozhodování žádosti nemohl nové podstatné skutečnosti zohlednit, neboť situace se od té doby značně změnila, došlo k vyostření konfliktu.
25. Žalovaný rozhodoval ke dni 8. 4. 2020, kdy k tomuto datu posuzoval veškerý zjištěný skutkový stav. Z provedeného pohovoru s žalobcem vyplynulo, že žalobce se obává výkonu vojenské služby, na místo které by rád pokračoval ve studiu. Z důvodu změny zákona dle žalobce není nadále možné odložit vojenskou službu z důvodu studia. Nebude mu prodloužen cestovní doklad, dokud nevykoná vojenskou službu. Žalovaný v žalobcově případě neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany.
26. K možnému azylovému důvodu dle § 12 písm. a) zákona o azylu žalovaný uvedl, že jeho naplnění u žalobce neshledal. Žalobce v průběhu řízení neuváděl dle žalovaného žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by mohl být pronásledován. Výslovně uvedl, že má žádné politické přesvědčení a o politiku se nezajímal. Arménii opustil kvůli snaze studovat v ČR.
27. U žalobce nebyl shledán ani důvod pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. V rámci posouzení tohoto azylového důvodu se žalovaný zaobíral nejprve obecně tím, zda by mohly být v případě žalobce azylově relevantní jeho obavy z toho, že bude muset vykonat vojenskou službu, a to včetně toho, kdy by byl žalobce v rámci této služby nasazen do možných bojů. K tomu žalovaný mj. uvedl, že snaha studovat v ČR a nechota se vrátit kvůli studiu vojenské služby ve vlasti neodpovídá taxativně vymezeným důvodům pro udělení ochrany. Snaha vyhnout se nástupu do armády není sama o sobě důvodná pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, zejména pokud povinnost ji nastoupit se týká všech obyvatel země bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství či politické přesvědčení. Branná povinnost je legitimní občanskou povinností, což uznává Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 i Mezinárodní pakt o občanských a politických

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Samotná povinnost každého občana Arménie účastnit se vojenské služby nebo v rámci mobilizace jakéhokoliv dalšího výcviku či dokonce bojových operací, pokud je evidentně zaměřena na veškeré bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství apod., nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců ze strany arménských státních orgánů, a to ani v případě následného nasazení vojáků do konfliktních oblastí. Žalobce neuvedl žádné relevantní potíže relevantní z důvodu § 12 písm. b) zákona o azylu. Výslovně uvedl, že v Arménii problémy neměl. Žalovaný odkázal také na zprávu ze dne 14. 2. 2019 a uvedl, že ani jako neúspěšný žadatel o mezinárodní ochranu nebo osoba žijící dlouhodobě v zahraničí nebude ve vlasti vyslýchán, obtěžován ani jinak pronásledován.

28. Žalovaný u žalobce nenalezl důvod pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu. Zabýval se dále možným udělením azylu podle § 14 zákona o azylu z humanitárních důvodů. K tomu uvedl, že se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žadatele a přihlédl k jeho věku a zdravotnímu stavu. Konstatoval, že žalobce je zletilý, svéprávný a samostatný, je schopen si vydělávat práci. Z hlediska zdravotního stavu nemá žádná omezení. Žalovaný poukázal na Informaci ze dne 14. 2. 2019, dle které ministerstvo práce a sociálních věcí rozvíjí spolu s IOM integrační programy pro navrátilčí migranty.
29. Žalovaný se zabýval také možností udělit žalobci mezinárodní ochranu ve formě doplňkové ochrany. K tomu uvedl, že žalobce neuvedl a ani správní orgán nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobci ve vlasti hrozit vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti, dle informace OAMP neumožňují zákony Arménie uložení trestu smrti pro žádný trestný čin. Dále se žalovaný zabýval tím, zda žalobci v případě návratu hrozí nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Dle žalovaného žalobce kromě znemožnění pokračování ve studiu střední školy v ČR, nutnosti vykonat základní vojenskou službu ve vlasti a skutečnosti, že nemá ve vlasti příbuzné, neuvedl jinou překážku svého návratu. Tyto tvrzené důvody dle žalovaného samy o sobě nejsou vážnou újmou ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.
30. Dle žalovaného nelze brát institut mezinárodní ochrany jako náhradu za studijní vízum, kterého chtěl žalobce dosáhnout skrz prodloužení cestovního dokladu. Dále znovu uvedl, že branná povinnost je legitimní občanskou povinností.
31. Žalovaný zkoumal dále otázku, zda žalobci v případě návratu nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Z použitých informačních zdrojů, především Informace OAMP – Arménie: Bezpečnostní a politická situace v zemi dle žalovaného v zemi neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možné pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Podle této Informace OAMP sice v souvislosti se sporným územím Náhorního Karabachu docházelo ke střetům mezi arménskými a ázerbájdžánskými vojáky, obě strany se obviňovaly z porušování příměří z roku 1994, k nejsilnějším střetům od roku 1994 došlo v dubnu 2016, kdy oba státy použily i těžké zbraně a zemřelo v nich podle odhadu 100 až 200 osob. Z této informace však vyplývá, že situace kolem sporného území se žalobce nedotkne, neboť ten pochází z Jerevanu, ve kterém napětí není. Případné vycestování žalobce nepředstavuje podle žalovaného rozpor s mezinárodními závazky ČR. Žalovaný nenalezl ani důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu.

32. Podstata žalobních námitek žalobce tkví ve skutečnosti, že v mezidobí došlo v bezpečnostní situaci v jeho zemi původu k zásadním změnám, na základě kterých je přesvědčen, že by mu měla být mezinárodní ochrana udělena. Konkrétně má za to, že v souvislosti s možným nasazením do bojů, ke kterému by s velkou pravděpodobností došlo, by byl ohrožen jeho život.
33. Soud dává za pravdu žalobci v tom, že posouzení situace v jeho zemi původu bylo žalovaným provedeno ke dni vydání rozhodnutí, tedy v dubnu 2020, kdy žalovaný vycházel z tehdy aktuálních materiálů. Žalovaný při posuzování politické a bezpečnostní situace v zemi vycházel konkrétně z podkladů, které uvedl na straně 2 svého rozhodnutí. Jednalo se o zprávu Mezinárodní organizace pro migraci – Údaje o zemi z roku 2018, Informaci MZV ČR č. j. 102114/2019-LPTP ze dne 14. 2. 2019 – Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat po dlouhodobém pobytu v zahraničí. Dále je ve spise obsažena Informace OAMP ze dne 13. 8. 2019. Žalovaný uvedl, že vzal v potaz doložené potvrzení o studiu a předvolání na vojenskou správu. Doslovně nepřekládal materiál informující, v jakých případech je možný odklad základní vojenské služby, a to z důvodu hospodárnosti. Uvedl, že dokument vzal v potaz.
34. Pro nynější věc soud považuje za podstatnou skutečnost, zda stav v zemi původu žalobce, který byl žalovaným zjištěn ke dni vydání jeho rozhodnutí, lze považovat za natolik odlišný od stavu aktuálního ke dni rozhodnutí soudu, aby tato odlišnost mohla být důvodem k novému posouzení žádosti, kdy soud se v tomto ohledu ztotožňuje se závěrem žalovaného, že *situace je sice mezi Arménií a Ázerbájdžánem i nadále napjatá*, nicméně ani s přihlédnutím k aktuálnímu vývoji konstatovat tak významnou změnu situace ve vztahu k důvodům žalobcem původně prezentovaným, která by odůvodňovala nezbytnost nového posouzení žádosti.
35. Z obsahu správního spisu vyplynulo, že fakt, že v zemi probíhá válečný konflikt, byl zmiňován žalobcem při pohovoru v říjnu 2019, kdy z protokolu o pohovoru je zřejmé, že žalobce již v době jeho konání, tedy ke dni 31. 10. 2019, mj. sdělil, že mu Arménie nechce stejně jako bratrovi prodloužit cestovní doklad kvůli věku, kdy dosáhl věku, kdy je třeba v zemi vykonat vojenskou službu. Výslovně k tomu dodal, že: *„protože je válka o Náhorní Karabach s Ázerbájdžánem, tak existuje šance, že budu povolán.“* Žalobce dále doplnil, že nemůže požádat o odklad z důvodu válečného stavu. Je tedy zřejmé, že již v době konání pohovoru byl stav v zemi podle mínění žalobce takový, že se jednalo o válečný stav.
36. Úvahy žalovaného v rozhodnutí vycházely ze skutkového stavu ke dni 8. 4. 2020, kdy podle tehdy aktuálních materiálů, který měl žalovaný k dispozici, v zemi válečný stav nebyl. Žalovaný nicméně zmínil, že je mu známo, že mezi stranami dochází k porušování příměří. Žalovaný v nyní posuzované věci mj. poukázal konkrétně na to, že již ke dni vydání svého rozhodnutí *podle Informace OAMP sice v souvislosti se sporným územím Náhorního Karabachu docházelo ke střetům mezi arménskými a ázerbájdžánskými vojáky, obě strany se obviňovaly z porušování příměří z roku 1994, k nejsilnějším střetům od roku 1994 došlo v dubnu 2016, kdy oba státy použily i těžké zbraně a zemřelo v nich podle odhadu 100 až 200 osob. Z této informace však vyplývá, že situace kolem sporného území se žalobce nedotkne, neboť ten pochází z Jerevanu, ve kterém napětí není.* Ve svém rozhodnutí současně žalovaný zohlednil i možné nasazení žalobce do bojových operací v rámci konfliktu, kdy ani tato možnost nebyla žalovaným shledána jako bez dalšího azylově relevantní. Žalovaný se zabýval tím, zda může být důvodné nasazení do bojů, když probíhá ozbrojený konflikt,

nevyloučil ani možné žalobcovo nasazení do něj. Ani v takovém případě by však dle žalovaného nebyl naplněn žádný azylově relevantní důvod.

37. Soud si je vědom namítaného čl. 46 odst. 3 Směrnice, na základě kterého je možné posouzení stavu soudem ke dni vydání jeho rozhodnutí, proto provedl k důkazu posouzení situace na základě uvedených podkladů.
38. S odkazem na rozsudek zdejšího soudu ve věci bratra žalobce ze dne 21. 6. 2021, č. j. 1 Az 22/2020-137 lze uvést, že v zemi následně probíhal konflikt v období od 27. 9. 2020 do 9. 11. 2020 (dle žalobce 10. 11. 2020). Žalovaný v rámci svého zhodnocení nepopřel, že ve vlasti žalobce dochází k porušování příměří mezi stranami, nicméně jeho posouzení vycházelo z uvedených zpráv a nemohlo reflektovat fakt, že v zemi původu žalobce znovu dojde k obnovení konfliktu, který poté trval od 27. 9. 2020 do 9. 11. 2020.
39. Soud při jednání dne 12. 10. 2022 vycházel, pokud jde o informace o konfliktu v zemi původu žalobce, ze správního spisu žalovaného v dané věci, dále ze soudního a správního spisu ve věci bratra žalobce vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 1 Az 22/2020 včetně rozsudku ze dne 21. 6. 2021, ze soudního a správního spisu ve věci bratra žalobce vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 4 Az 1/2022 (opakovaná žádost bratra žalobce). Současně si soud pro doplnění také sám vyhledal informace týkající se situace v zemi původu.
40. Ke dni vydání nynějšího rozhodnutí soud nezpochybňuje možný průběh dalších bojů, na které poukazuje žalobce ve svém doplnění žaloby. Z informací ze zdrojů, na které žalobce odkázal v rámci doplnění žaloby (Ázerbájdžán oznámil počet padlých v Náhorním Karabachu — ČT24 — Česká televize (ceskatelevize.cz), Arménie: Varování před cestami do určitých oblastí | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (mzv.cz), Arménie uvádí, že od úterý přišla o 135 vojáků v bojích s Ázerbájdžánem. Válečný stav ale zatím odmítá | iRozhlas - spolehlivé zprávy Arménie a Ázerbájdžán se vzájemně obviňují z porušení příměří — ČT24 — Česká televize (ceskatelevize.cz), vyplývá, že přestože i nadále dochází k dalšímu porušování příměří, o válečný stav se prozatím nejedná.
41. Ze spisu ve věci sp. zn. 1 Az 22/2020 soud vycházel z překladu části zprávy Freedom House: Svoboda ve světě 2021 – Arménie, zprávy Amnesty International – Arménie 2020, ze dne 7. 4. 2021, překladu vybrané části zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu lidských práv v roce 2020: Arménie, ze dne 30. 3. 2021 a překladu zprávy Human Rights Watch – Přeživší z nezákonné vazby v Náhorním Karabachu hovoří o válečných zločinech, ze dne 12. 3. 2021. Dále z Informace Human Rights Watch – Výroční zpráva za rok 2021, Arménie - Informace MZV ČR, č. j. 120093-6/2020-LPTP ze dne 10. 9. 2020, zpráva MV ČR – Arménie – Rakouský federální úřad pro imigraci a azyl ze dne 2. 9. 2020, Informace OAMP Arménie, Ázerbájdžán ze dne 24. 11. 2020.
42. Ze spisu ve věci sp. zn. 4 Az 1/2022 soud vycházel z Informace OAMP – Arménie – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 2. 9. 2021, Informace OAMP – Ázerbájdžán – Náhorní Karabach: přehled situace ze dne 24. 11. 2020, Informace MZV ČR, č. j. 120093-6/2020-LPTP ze dne 10. 9. 2020.
43. Z vlastní činnosti si soud opatřil tyto podklady – zpráva serveru Novinky.cz - Průlomová jednání úhlavních nepřátel. V Praze se setkaly špičky Arménie a Ázerbájdžánu, ze dne 6. 10. 2022, zpráva téhož serveru Setkání Arménie a Ázerbájdžánu v Praze má konkrétní výsledek, mírovou misi na společné hranici, ze dne 7. 10. 2022, zpráva serveru iRozhlas Arménie uvádí, že od úterý přišla o 135 vojáků v bojích s Ázerbájdžánem, válečný stav ale

zatím odmítá, ze dne 16. 9. 2022 (zpráva navržená žalobcem), Wikipedie – Náhorní Karabach, informace ke dni 11. 10. 2022, článek ze serveru voxpot.cz autora Bahruze Samadova Arménie vs. Ázerbájdžán – válka nikdy neskončila, mírový proces nikdy neexistoval, ze dne 14. 9. 2022, Wikipedie – Druhá válka o Náhorní Karabach, informace ke dni 11. 10. 2022, Mapa Arménie a Ázerbájdžánu s vyznačenými konfliktními oblastmi ze serveru www.wikipedia.org.

44. Na základě informací o stavu v zemi má soud za to, že konflikt mezi oběma zeměmi je dlouhodobé povahy, kdy dochází střídavě k jeho zesílení a opětovnému oslabení. Hlavním konfliktním územím je Náhorní Karabach, který formálně náleží Ázerbájdžánu, nicméně je obýván převážně arménským obyvatelstvem, jsou zde však i další sporné oblasti. Lze očekávat další pokračování konfliktu. Současná aktuální situace v zemi není natolik odlišná od situace, která zde byla v době posouzení žalovaným, aby tyto odlišnosti založily důvod pro nové posouzení, žalovaný se v rozhodnutí vyjádřil i k možnosti účasti žalobce v bojích.
45. Soud ve shodě s žalobcem (i žalovaným) považuje za nezpochybnitelné, že se situace od doby posouzení žalovaným v zemi dále vyvíjela, současně však je zjevné, že žalovaný ve svém odůvodnění obsáhl případnou účast žalobce v bojích, kdy ani za této situace neshledal naplnění příslušného azylového důvodu. Současně soud ve smyslu výše uvedených závěrů uvádí, že k tomu, aby mohlo být u žalobce shledáno naplnění některého azylového důvodu, by se muselo jednat o některou z výjimečných situací nastíněných níže citovanou judikaturou. Neboli sama o sobě hrozba účasti ve vojenském konfliktu azylový důvod nezakládá. I pokud by docházelo k dalším bojům a eskalaci ozbrojeného konfliktu, tedy došlo ke změně poměrů v zemi původu oproti rozhodnutí žalovaného, nepředstavuje toto samo o sobě azylově relevantní důvod, pokud platí, že bez dalšího není ani hrozba účasti ve válečném konfliktu azylově relevantní.
46. Azylově relevantní ve smyslu citovaných závěrů jednotlivých rozhodnutí Nejvyššího správního soudu by mohla být v případě žalobce pouze některá z výjimečných situací.
47. K tomuto si soud dovoluje ve shodě se závěry žalovaného obecně připomenout, že vojenská služba představuje legitimní občanskou povinnost a odmítání jejího výkonu nemůže samo o sobě založit pronásledování či skutečné nebezpečí vážné újmy. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 20. 12. 2017, č. j. 10 Azs 307/2017-33: „*Obecně platí, že branná povinnost je legitimní povinností občana vůči domovskému státu a povinnost služby v armádě při mobilizaci (případně trest za její nesplnění) rozhodně nelze považovat za azylově relevantní (srov. např. usnesení ze dne 17. 6. 2015, čj. 6 Azs 86/2015-31, ze dne 22. 7. 2015, čj. 2 Azs 160/2015-43, ze dne 10. 9. 2015, čj. 2 Azs 175/2015-34, nebo ze dne 31. 8. 2016, čj. 2 Azs 141/2016-32). I pokud v právním řádu státu chybí zakotvení práva nevykonávat vojenskou službu, je-li to v rozporu s přesvědčením občana, není tato skutečnost dostatečným důvodem pro poskytnutí azylu. Teprve pronásledování či odůvodněný strach z něj jako následek absence takové úpravy by mohl být důvodem pro poskytnutí azylu. Za hrozbu pronásledování nelze považovat hrozbu trestního stíhání za trestný čin, pokud např. není důvodná obava, že toto trestní stíhání bude vedeno způsobem porušujícím lidská práva (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 10. 2003, čj. 2 Azs 15/2003-81, č. 77/2004 Sb. NSS, a usnesení NSS ze dne 23. 3. 2009, čj. 8 Azs 40/2008-57, a ze dne 16. 4. 2008, čj. 2 Azs 20/2008-69).*“
48. Při provedení pohovoru prezentoval žalobce obavy z vojenské služby, které žalovaný shledal ve smyslu výše citovaných závěrů správně jako nedůvodné pro udělení azylu.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

Obavy žalobce byly již od počátku jeho tvrzení založeny nejen na povinnosti vykonávat vojenskou službu jako takovou, ale obával se nově rovněž nasazení do možných bojů. V této souvislosti si proto soud dovoluje dále poukázat na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2017, č. j. 2 Azs 231/2017 – 24, ve kterém tento soud uvedl, že: „*Samotné odmítání vojenské služby tedy odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.*“ K tomu lze také zmínit usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 41/2018-39 ze dne 25. 7. 2018, dle kterého není samo o sobě určující, je-li výkon vojenské služby spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Žalovaný ve svém odůvodnění adekvátně vysvětlil, že ani případná hrozba nasazení do bojových operací není azylově relevantní skutečnost. S tímto závěrem žalovaného se soud ztotožňuje.

49. Existují však určité výjimečné situace, které mohou založit azylově relevantní důvod. K tomu soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, ze dne 7. 8. 2012, ve kterém osud uvedl, že: „*K otázce odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby se zdejší soud vyjádřil zásadním způsobem poprvé v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49 (publ. na www.nssoud.cz): „Odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím.“ Samotné odmítání tedy odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Může je zakládat, pokud je odůvodněno reálně projeveným politickým nebo náboženským přesvědčením, ovšem ani jedna z těchto situací nebyla ve stěžovatelsvě případě dána. Odmítání z důvodu náboženského přesvědčení stěžovatel nikdy netvrdil, a co se týče politického přesvědčení, to uvádí teprve nyní v kasační stížnosti, a to stále bez upřesnění, o jaké politické přesvědčení se jedná, aniž by toto své nyní tvrzené politické přesvědčení kdykoli v minulosti „reálně projevil“.*“
50. Z hlediska možných azylových důvodů je nutné blíže zkoumat důvody odmítání výkonu vojenské služby s ohledem zejména na politické či náboženské přesvědčení dotyčného.
51. Soud dále uvedl, že: „*Azylově relevantní by bylo také odmítání vojenské služby odůvodněné tím, že by znamenalo ve smyslu rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, č. j. 6 A 509/94 – 27, „podílet se na bojových akcích, z hlediska přirozenoprávního mezinárodním společenstvím obecně odmítaných (jako např. genocida, etnické čistky, kruté vedení války proti civilnímu obyvatelstvu, vraždění zajatců ap.) právě z těchto důvodů (a nikoli z pouhé averze k vojenské službě nebo ze strachu o život).“ Ani před takovou hrozbou však stěžovatel nestojí, neboť z aktuálních podkladů shromážděných během správního řízení žalovaným nevyplývá, že by se takových činů v jihovýchodním Turecku armáda dopouštěla, a navíc, jak žalovaný prokázal, stěžovatel by do této konfliktní oblasti právě vzhledem ke svému původu s největší pravděpodobností nebyl nasazen.*“
52. S ohledem na tyto závěry by bylo za azylově relevantní možné považovat, pokud by se po dotyčném vyžadovalo *podílet se na bojových akcích, z hlediska přirozenoprávního mezinárodním společenstvím obecně odmítaných.*
53. Podle soudu dále: „*Azylově relevantní situaci by také založila hrozba, jež by v dané zemi původu vymezila brance jako určitou sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.*“

K takovým hrozbám se v případě Alžírsko vyjádřil zdejší soud v rozsudku ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83 (publ. pod č. 2406/2011 Sb. NSS): „Branci mohou být na základě konkrétních skutkových okolností považováni za specifickou sociální skupinu, jejíž příslušníci mohou mít odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud na jedné straně čelí hrozbě násilí ze strany teroristických skupin pro případ, že základní vojenskou službu nastoupí, přičemž příslušný stát (Alžírsko) není schopen jim před tímto nebezpečím poskytnout dostatečnou ochranu, a na straně druhé naopak čelí hrozbě trestů odnětí svobody a dalších sankcí ze strany státu pro případ, že by vojenskou službu nastoupit odmítli.“ Na situaci kurdských branců v Turecku však taková hrozba nedopadá. Stěžovatel nijak netvrdí, že by byl postaven mezi dvojí hrozbu ve smyslu citovaného rozhodnutí, neboť násilí ze strany jakýchkoli teroristických skupin nikdy neuváděl. Hrozí mu sice potenciálně trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby, to však nezakládá azylově relevantní pronásledování automaticky, ale jen tehdy, pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se branec odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že mu hrozí trest, jehož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv.

54. *Na první z těchto situací pamatuje čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83/ES, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), podle něž za pronásledování ve smyslu odstavce 1 může být mimo jiné považováno také: „trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající do doložek o vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2;“ tedy spáchání zločinu proti míru, válečného zločinu, zločinu proti lidskosti, vážného nepolitického zločinu a činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN. Z podkladů shromážděných žalovaným, které stěžovatel nijak konkrétně nezpochybňuje, ovšem nelyne, že by operace turecké armády v jihovýchodní části Turecka spadaly pod některou z těchto situací, nemluvě o připomenutí toho, že pravděpodobnost stěžovatelova nasazení do těchto operací je při jeho původu nepatrná. Co se týče druhé z těchto situací, mezi stěžovatelem a žalovaným panuje v zásadě shoda, že stěžovateli může v případě návratu do země původu hrozit trestní stíhání, a to s větší pravděpodobností trestní stíhání pro nedostavení se k odvodní lékařské prohlídce, s menší pravděpodobností, závislou na tom, zda se stěžovatel i nadále bude vyhýbat nastoupení vojenské služby, pak stíhání pro tento trestný čin, který bývá potrestán i nepodmíněným trestem odnětí svobody.“*
55. *V případě žalobce lze učinit závěr, že sama o sobě hrozba výkonu vojenské povinnosti ve vlasti není ani v případě možného nasazení do válečného konfliktu a do bojů azylově relevantním důvodem, není dána přítomnost výše uvedené výjimečné azylově relevantní situace.*
56. *Co se týče možné důvodnosti udělení mezinárodní ochrany v souvislosti s možným pronásledováním z důvodu politického či náboženského smýšlení žalobce, dané u něj nebyla shledána. K žádosti žalobce sdělil, že je křesťanského vyznání, politické přesvědčení žádné neuvedl. K tomu se žalovaný ve svém rozhodnutí vyjádřil tak, že konstatoval, že žalobce v průběhu řízení neuváděl dle žalovaného žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by mohl být pronásledován. Výslovně uvedl, že má žádné politické přesvědčení a o politiku se nezajímal. Arménii opustil kvůli snaze studovat v ČR. Žalobce ani v žalobě či v jejím doplnění nezmiňuje nic o svém případném*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

politickém či náboženském přesvědčení, co by z tohoto hlediska mělo být jakkoli relevantní. Soud proto uvádí, že závěry žalovaného ob stojí, neboť žalobce žádné politické ani náboženské přesvědčení v průběhu správního ani soudního řízení neuvedl.

57. Žalobce taktéž neprezentoval žádná tvrzení ohledně toho, že by měl být ve vlasti pronásledován z důvodu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný k tomu ve svém rozhodnutí poukázal na to, že pokud povinnost ji nastoupit se týká všech obyvatel země bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství či politické přesvědčení. Branná povinnost je legitimní občanskou povinností. Samotná povinnost každého občana Arménie účastnit se vojenské služby nebo v rámci mobilizace jakéhokoliv dalšího výcviku či dokonce bojových operací, pokud je evidentně zaměřena na veškeré bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství apod., nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců ze strany arménských státních orgánů, a to ani v případě následného nasazení vojáků do konfliktních oblastí. Žalobce neuvedl žádné relevantní potíže relevantní z důvodu § 12 písm. b) zákona o azylu. Soud považuje i tyto závěry žalovaného za dostačující. Žalobce v průběhu řízení nezmínil, že by měl být státními orgány jakkoli diskriminován, kdy by mu mělo být z tohoto důvodu bráněno ve studiu. Svá tvrzení formuloval v obecné rovině s tím, že se jedná o obecnou úpravu ohledně vojenské povinnosti v zemi.
58. Co se týče další mimořádné situace, která by mohla být azylově relevantní, tj. výjimečnosti konfliktu, muselo by se jednat o konflikt, v rámci kterého by hrozilo, že se žalobce bude nucen *podílet na bojových akcích, z hlediska přirozenoprávního mezinárodním společenstvím obecně odmítaných*.
59. K povaze konfliktu žalovaný ke dni posouzení – 8. 4. 2020 zmínil těžké střety v dubnu 2016, *kdy oba státy použily i těžké zbraně a zemřelo v nich podle odhadu 100 až 200 osob*. Žalobce v žalobě namítl, že v rámci konfliktu byla použita zakázaná kazetová munice.
60. K této námitce si soud dovoluje poukázat na článek uvedený na webových stránkách Červeného kříže, který k tomuto typu zbraní uvádí mj., že: *„Kazetová munice je munice, kde v kazetě (kontejneru) je uloženo několik desítek až několik stovek výbušných elementů (submunice). Po shozu kontejneru z letadla či výstřelu z děla je z něj před dopadem uvolněna právě submunice, která zasáhne relativně velkou plochu. Bohužel však značná část submunice nevybuchne a zůstává tak velkým nebezpečím pro civilisty, a to i dlouho po provedeném útoku.“* (<https://www.cervenykriz.eu/konvencni-zbrane-trendy>).
61. O závažnosti použití tohoto typu zbraní svědčí i to, že v mezinárodním prostředí existuje dlouhodobá tendence tento typ zbraní zakázat, kdy výsledkem tohoto procesu bylo mj. uzavření Úmluvy o kazetové munici (Convention on Cluster Munitions – CCM). Dle čl. 2 bodu 2 této Úmluvy mj. představuje kazetová munice *konvenční munici, která je určena k tomu, rozptýlit nebo uvolnit výbušnou submunici, z nichž každá váží méně než 20 kilogramů a zahrnuje výbušnou submunici*. Úmluva byla přijata v roce 2008 a v současné době má 110 smluvních stran a 13 signatářů (<https://www.clusterconvention.org/country-profiles/>).
62. Soud v žádném případě nezpochybňuje závažnost tohoto typu zbraní a nezpochybňuje ani její použití v bojích o Náhorní Karabach, jak naopak dokládá mj. informace Amnesty International (<https://www.amnesty.cz/zprava/4956/nahorni-karabach-pouziti-zakazane-kazetove-munice>).

63. Ani skutečnost, že byla použita kazetová munice, však v daném případě není dle názoru soudu sama o sobě důvodem pro zrušení rozhodnutí. Přes nespornou závažnost tohoto typu zbraní či zbraňového systému se jedná o konvenční typ zbraní. Došlo sice k uzavření zmíněné Úmluvy, nicméně fakt, že mezi jejími signatáři doposud není řada států, které jsou z hlediska dispozice s kazetovou municí významné, svědčí o pozvolném vývoji zákazu tohoto typu zbraní. Mezi signatáři není Arménie ani Ázerbájdžán.
64. Lze doplnit závěry Nevyššího správního soudu uvedené ve věci bratra žalobce, které soud uvedl ve svém rozhodnutí ze dne 19. 1. 2021, č. j. 10 Azs 325/2020-28: „*Otázkou, zda je povinná vojenská služba relevantní okolností pro udělení mezinárodní ochrany, se NSS v minulosti zabýval mnohokrát. Dospěl přitom k závěru, že vojenská služba je legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany (např. viz usnesení ze dne 15. 10. 2020, čj. 2 Azs 17/2020-16, bod 12, a další judikaturu v něm uvedenou). Shodně není bez dalšího azylově relevantní ani případné odmítnutí nastoupit k výkonu povinné vojenské služby (viz rozsudek ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004-49, či usnesení ze dne 20. 4. 2016, čj. 2 Azs 67/2016-24, bod 10). Žalovaný tedy správně zhodnotil, že povinnost nastoupit vojenskou službu není bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a stejně tak ani neochota přerušit studium v důsledku branné povinnosti (str. 3 rozhodnutí). Jeho závěrům pak přisvědčil i městský soud (bod 19 rozsudku). NSS konstatuje, že doklady potvrzující zpřísnění právních předpisů by na posouzení žádosti stěžovatele nemohly ničeho změnit (shodně bod 24 napadeného rozsudku).*“
65. Následně bylo zdejším soudem ve věci bratra žalobce dne 21. 6. 2021 vydáno rozhodnutí č. j. 1 Az 22/2020-137, ve kterém soud mj. uvedl, že: „*Branná povinnost je legitimní občanskou povinností a sama o sobě není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.*“ (...) *Žalobce přitom ve správním řízení ani v podané žalobě netvrdil, že nechce na základní vojenskou službu nastoupit z důvodu politického přesvědčení nebo náboženství. Pokud tak obecně tvrdil při jednání dne 19. 4. 2021, jde o zcela novou námitku, kterou uplatnil po lhůtě pro podání žaloby stanovené v § 32 odst. 1 zákona o azylu, a soud proto nemohl k ní jakkoliv přihlížet.*
66. Z pohovoru k žádosti s žalobcem ani nevyplývalo, že by byl žalobce politicky aktivní a sám konstatoval, že v zemi původu neměl žádné potíže. Žalobce se nikterak nezmínil o strachu z pronásledování kvůli svému vzdělávání, či o obavě, že je předvolán z důvodů studia v zahraničí. Jediným jeho důvodem pro podání žádosti bylo, že chce dostudovat v České republice. Přestože je touha žalobce studovat naprosto pochopitelná, není důvodem pro vyhýbání se branné povinnosti a potažmo důvodem pro udělení azylu. Žalobce netvrdil, že by byl státními orgány diskriminován a bylo mu jako jedinému bráněno ve studiu. Naopak z jeho výpovědi vyplynulo, že se změnila podmínky výkonu základní vojenské služby a studium již není důvodem pro její odklad. Dle informace MZV LPTP ze dne 24. 11. 2020, tj. vydané po skončení válečného konfliktu, se navrátilí občané Arménie nemusí obávat diskriminace ani pronásledování. Předvolání k vojenské službě, s nemožností omluvit se z důvodu studia střední školy, není možné považovat za cílené bránění ve vzdělání. Žalobce může ve studiu pokračovat po vykonání vojenské služby. Odklad studia z důvodu výkonu vojenské služby nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu, tedy za závažné porušení lidských práv (včetně opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování). S tímto posouzením věci se ostatně výslovně ztotožnil i NSS ve svém zrušujícím rozsudku (viz bod [10], na který soud pro stručnost odkazuje). V případě žalobce není v prvé řadě naplněna podmínka pronásledování a potažmo ani azylově relevantní důvod pronásledování.

67. Co se týče obavy žalobce povolání do konfliktních oblastí, soud v souladu s právním názorem NSS ve zrušujícím rozsudku, kterým je vázán, zhodnotil obecně známou skutečnost, že v období od 27. 9. 2020 do 9. 11. 2020 probíhal na území Náhorního Karabachu ozbrojený válečný konflikt. Tato obecně známá skutečnost je navíc opakovaně potvrzena i následně provedeným dokazováním listinnými materiály. Jinak řečeno, bylo prokázáno, že sice v době vydání prvního rozsudku zdejšího soudu probíhal uvedený konflikt a byl ve své „živé“ fázi, avšak dne 9. 11. 2020 byl ukončen příměřím, a již neprobíhá. Ke zhodnocení ukončení válečného konfliktu a stavu po něm, si pak soud, jak již bylo uvedeno, obstaral řadu informací o zemi původu, které provedl jako důkaz při ústních jednáních. Všechny shromážděné zprávy soudem nebo důkazy navrženými žalobcem, které soud provedl, se pak následně zabývají pouze důsledky ukončení válečného konfliktu na jednotlivce - civilisty, jakož i válečné zajatce - kdy je opakovaně potvrzováno dopouštění se válečných zločinů na obou stranách konfliktu, avšak žádná z těchto zpráv o zemi původu nepotvrzuje tvrzení žalobce, že by i po ukončení bojů byli nasazováni mladí vojáci na linii doteku, nebo že by žalobci po návratu do vlasti brožilo pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, či vážná újma ve smyslu § 14a téhož zákona. Naopak, z těchto zpráv či informací vyplynulo, že v zemi původu panuje krize a probíhají protesty Arménů, kteří se neztotožnili s uzavřením příměří s protistranou, neboť to považují za kapitulaci.“
68. Dále soud uvedl, že: „Dle soudu je závěr správního orgánu naprosto správný, neboť odklad studia z důvodu výkonu vojenské služby nelze považovat za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Správní orgán kromě toho odkázal na Informaci OAMP – Arménie: Bezpečnostní a politická situace v zemi, dle níž v Arménii neprobíhal žádný ozbrojený konflikt, ve kterém by žalobci hrozilo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí. Po provedeném dokazování v řízení před soudem sice vyplynulo, že v době vydání prvního rozsudku soudu toto již nebylo pravdou, avšak v novém řízení po zrušení prvního rozsudku soudu, byl mezitím válečný konflikt i ukončen (v podrobnostech z důvodu stručnosti již soud odkazuje na shrnutí výše). Navíc, pokud by byl žalobce vyslán do sporné oblasti v rámci vojenské služby, ani to nelze považovat za důvod pro udělení doplňkové ochrany rovněž proto, že ochrana před vážnou újmou spočívající ve svévolném násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu se vztahuje pouze na civilisty.“ (...) „Lze tedy uzavřít, že žalovaný si sebral dostatek podkladů, aby mohl ve věci rozhodnout, přičemž své rozhodnutí náležitě odůvodnil. Soud následně doplnil skutkový stav o aktuální informace o zemi původu, vzhledem ke změně bezpečnostní situace v době vydání svého prvního rozsudku, které žalovaný objektivně nemohl mít v době jeho rozhodování k dispozici, tak, jak jej zavázal NSS ve zrušujícím rozsudku, kdy bylo nepochybně zjištěno, že válečný konflikt již pominul – trval do 9. 11. 2020. V souvislosti s uzavřením příměří se sice objevovaly protesty Arménů proti takové kapitulaci ze strany vlády, ale tyto protesty nebyly organizovány centrálně ze strany státu, a ani nijak nepotvrzují, že do případných ojedinělých konfliktů, které mohou na linii doteku probíhat i po ukončení konfliktu, jsou nuceně a ze strany státu nasazováni další vojáci, zejména ve věku žalobce, jak se snažil tvrdit. Soud tak neshledal ani porušení § 3 správního řádu, tedy nedostatečné zjištění skutkového stavu věci ze strany správního orgánu, přičemž v řízení před soudem nebyla tvrzení žalobce prokázána. Soud dále doplňuje, že ani případný odklad studia z důvodu výkonu vojenské služby není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Soud neshledal v závěru žalovaného, dle nějž nebyly v případě žalobce shledány žádné důvody pro přiznání azylu, doplňkové ochrany, nebo humanitárního azylu, žádné pochybení. Důvodem přicestování žalobce na území ČR bylo studium, přičemž žalobce netvrdil žádnou relevantní obavu ze svého návratu do Arménie, resp. v době vydání tohoto rozsudku již neexistoval válečný konflikt či zhoršená bezpečnostní situace ve smyslu tvrzení žalobce.“

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

69. Kasační stížnost proti citovanému rozsudku byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2021, č. j. 10 Azs 331/2021-24 odmítnuta.
70. Soud z výše uvedených důvodů žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
71. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Žalobce ve věci úspěch neměl, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží. Žalovanému náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 12. 10. 2022

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce